

*Regelen met betrekking tot de opsporing van
delfstoffen door boringen*
(Wet opsporing delfstoffen)

VOORLOPIG VERSLAG

Nr. 4

De vaste Commissie voor Economische Zaken, in welke handen het onderhavige wetsontwerp werd gesteld, heeft de eer daaromtrent als volgt te rapporteren.

Algemeen

De commissie kon zich met de strekking van het wetsontwerp in het algemeen zeer wel verenigen. Men achtte het juist, dat op korte termijn een zekere ordening komt in de thans bestaande veelheid van opsporingsactiviteiten. Vele leden achtten het van groot belang, dat, in afwachting van de totstandkoming van een definitieve Mijnwet — ter vervanging van die van 1810 —, de huidige situatie als het ware wordt bevroren, waardoor voorkomen wordt, dat de thans bestaande chaos nog wordt vergroot. Vele andere leden uitten hun voldoening over het feit, dat met dit ontwerp tegemoet wordt gekomen aan hun bij de behandeling van de zgn. natte mijnwet geuite wens tot wettelijke beteugeling van de onbeperkte opsporingsvrijheid en de daaraan verbonden nadelige gevolgen. Verscheidene leden wensten uitdrukkelijk te stipuleren, dat zij met hun oordeel over dit wetsontwerp op geen enkele wijze wilden vooruit lopen op hun waardering van het te zijner tijd in te dienen algemene herzieningsontwerp. Verschillende leden spraken de hoop uit, dat de tijdelijke wettelijke regeling, zoals die thans wordt voorgesteld, niet zal leiden tot vertraging bij de totstandkoming van de in het vooruitzicht gestelde wet ter vervanging van de wet van 1810. Deze leden achtten het juist, dat in deze nieuwe wet — zoals in de memorie van toelichting op het onderhavige wetsontwerp wordt medegedeeld — aansluiting zal worden gezocht bij de principes, neergelegd in de Mijnwet continentaal plat. Dit brengt huns inziens echter mede, dat ook de tijdelijke wettelijke regeling der opsporingsactiviteiten dient aan te sluiten op deze uitgangspunten. Van deze principes wordt echter herhaaldelijk afgeweken. Waarom is b.v. in artikel 3, lid 2, geen regeling opgenomen analoog aan die van artikel 12 Mijnwet continentaal plat? Waarom ontbreken verder bepalingen, analoog aan de van de artikelen 4 j^o 25, 13, 16 en 19 van laatstgenoemde wet?

Vele leden, die ervan uitgingen, dat de Minister over de thans aanhangig zijnde concessieaanvragen een beslissing zal nemen vóórdat het huidige ontwerp wet wordt, pleitten ervoor, dat, in geval slechts een gedeelte van de thans lopende aanvragen is afgedaan op het moment, dat de onderhavige wet van kracht wordt, geen boorvergunningen-nieuw-stijl zullen worden afgegeven voor gebieden, die „bedekt” zijn door nog niet afgedane concessieaanvragen. Zij achtten het zeer belangrijk, dat eerst de nog hangende concessieaanvragen worden afgewikkeld, zodat tenminste in de afdoening daarvan de nodige duidelijkheid wordt verkregen. Die duidelijkheid is temeer nodig, omdat vele aanvragen voor de provincies Drenthe, Friesland en Noord-Holland gebiedsdelen betreffen, die elkaar geheel of gedeeltelijk overlappen. Overigens, zo meenden deze leden, lijkt het waarschijnlijk, dat alle concessieaanvragers, op wier verzoek nog niet zal zijn beslist, hun concessieaanvraag integraal zullen herhalen in de vorm van een verzoek om boorvergunningen. Zouden zij dit immers niet doen of slechts doen voor een gedeelte van hun eerder ingediende aanvragen, dan

zou daarmee de toestand alleen maar nog onduidelijker worden. Vele andere leden vroegen in dit verband of de Minister een overzicht kan verschaffen van de nu lopende concessieaanvragen, bij voorkeur ingedeeld in afzonderlijke groepen van concurrerende en elkaar overlappende aanvragen voor eenzelfde gebied. In welk stadium verkeren deze aanvragen? Bestaat de indruk, dat daarbij gestreefd is naar het leggen van een claim op een geologisch samenhangend gebied?

Tal van leden waren geïnteresseerd in de criteria, die de Minister denkt te hanteren bij het door hem te voeren toewijzingsbeleid, zowel ten aanzien van de reeds gedane concessieaanvragen als ten aanzien van de op grond van het onderhavige wetsontwerp te verlenen boorvergunningen. Hoe zal de daarbij te volgen procedure zijn, met name als het gebieden betreft, die elkaar overlappen? Zal een termijn worden vastgesteld, waarbinnen aanvragen moeten worden ingediend en zullen deze dan worden afgedaan in volgorde van binnenkomst? Hoe denkt de Minister, zo informeerden vele andere leden, te komen tot de toewijzing van een gebied, dat „zoveel mogelijk een geologische eenheid omvat”? Wie bepaalt wat in dit verband een geologische eenheid is? Kan die met redelijke nauwkeurigheid uit seismische gegevens worden afgeleid? Is b.v. de concessie-Groningen als een dergelijke eenheid te beschouwen? Welke geologische eenheden kan men onderscheiden in Friesland, met name op Ameland? En kan een op de geologie afgestemd toewijzingsbeleid niet een spreiding van risico's en een voldoende grote deelneming aan de exploratie in de weg staan, indien het aantal voor onderzoek in aanmerking komende geologische eenheden slechts klein is?

Enkele leden vroegen of ook vergunningen zullen worden verleend aan overheidsbedrijven, c.q. maatschappijen waarin de overheid participeert. Zo ja, hoe stelt de Minister zich dan voor de verhouding te regelen tussen bestuurlijke overheid enerzijds en (mede)explorerende overheid anderzijds? Zo neen, wat zijn dan de redenen waarom de Minister overheidsopsporing wil uitsluiten?

Op blz. 4 van de memorie van toelichting, linkerkolom, laatste alinea van I, wordt verklaard dat „bij het te voeren concessiebeleid aan vergunninghouders, die met gebruikmaking van hun vergunning een in die vergunning vermelde delfstof in een ontginbare hoeveelheid hebben gevonden, een zekere mate van prioriteit (zal) worden verleend.” Van verschillende zijden werden bezwaren aangevoerd tegen deze bepaling. Vele leden zagen haar als een zwakke belofte indien men bedenkt, dat aan de boorvergunningen voorschriften kunnen worden verbonden, die verplichten tot zekere activiteiten. Dit blijkt met name uit de memorie van toelichting, blz. 4, linkerkolom, eerste alinea, waarin gewag wordt gemaakt van de mogelijkheid om, in geval van een vergunning niet een redelijk gebruik wordt gemaakt, in te grijpen. Naar het oordeel van deze leden schijnt het dan ook niet meer dan billijk om, waar een boorvergunning werkverplichtingen zal opleggen, de aanspraak op een concessie in geval van een vondst ook duidelijk vast te leggen. Daarom dient naar hun oordeel niet „een zekere mate van prioriteit”, maar eenvoudig „prioriteit” te gelden. Overigens betreft het hier een probleem, dat de Kamer ook reeds uitvoerig heeft bezig gehouden bij de behandeling van de Mijnwet continentaal plat. Sommige leden — in hun betoog meermalen bijgevallen door verscheidene andere leden — waren van oordeel, dat de onderhavige bepaling niet alleen tot onbillijkheden kan leiden, maar bovendien in strijd is met het doel en de strekking van het ontwerp zelf, dat immers, zoals de Minister stelt, gericht is op het voorkomen van chaotische toestanden. Ingevolge de bestaande Mijnwet van 1810 heeft de overheid een zekere vrijheid van keuze met betrekking tot de aan te wijzen concessionaris. De aan het woord zijnde leden herinnerden in dit verband aan artikel 16, lid 1, van bedoelde wet, luidende: „Le Gouvernement juge des motifs ou considérations d'après lesquels la préférence doit être accordée aux divers demandeurs en concession, qu'ils soient propriétaires de la surface, inventeurs ou autres.” Deze vrijheid van keuze hangt echter ten nauwste samen met het beginsel van de opsporingsvrijheid, die juist karakteristiek is voor de

Mijnwet 1810. Immers, onder een regime van volledige vrijheid van opsporing zal de overheid niet aan een ieder, die bitumina heeft aangetoond, zonder meer een concessie kunnen verlenen. Nu echter de opsporingsvrijheid door de overheid zelf aan banden wordt gelegd en — zoals dit wetsontwerp beoogt — een te verlenen boorvergunning exclusief zal zijn voor een bepaald areaal, zal de consequentie daarvan moeten zijn, dat ook de vrijheid van keuze met betrekking tot de concessionaris ophoudt te bestaan. Bij gevolg zal, wanneer een boorvergunning is verleend, de vinder en niemand anders in aanmerking mogen komen voor een winningsvergunning.

In de memorie van toelichting, blz. 4, linkerkolom, tweede volle alinea, wordt gesteld, dat artikel 8 zó is geformuleerd, dat alleen de houder van een vergunning, die met gebruikmaking van zijn vergunning een delfstof vindt, welke in die vergunning is vermeld, aanspraken heeft op een vinderspremie en op vergoeding van de gemaakte kosten. Ook hier, aldus vele leden, is sprake van een loskoppeling van het verband tussen opsporing en exploitatie. De mededeling, onmiddellijk volgend op de aangehaalde passage in de memorie van toelichting, dat „degene die, al of niet toevallig, een andere delfstof ontdekt dan in zijn vergunning vermeld, geen recht (heeft) op vinderspremie en schadevergoeding”, riep bij deze en tal van andere leden eveneens grote bezwaren op. Deze bezwaren golden ook de uitbreiding van bedoelde bepaling tot de houders van een concessie op grond van de wet van 1810. Men stelde, dat in ons delfstofarme land het vinden van en het rapporteren over al of niet toevallig gedane vondsten moet worden aangemoedigd en niet ontmoedigd. Er moet een prikkel blijven bestaan voor maatschappijen, die op zoek zijn naar bitumina, om de formaties die zij tegenkomen ook op de aanwezigheid van andere mineralen te onderzoeken. De rapportering hierover is voor de inventarisatie van ons bodembestand van groot belang.

Verschillende leden vroegen nog, of het in de bedoeling ligt, dat de opsporing van olie en aardgas in één vergunning zal worden geregeld. Zijn er, zo vroegen vele andere leden, thans ook gegadigden voor de opsporing van andere delfstoffen dan bitumina?

Artikelen

Artikel 8. Moet uit het gestelde in de toelichting op dit artikel worden afgeleid, dat alle aspirant-concessionarissen, die vóór 14 december 1965 gas of olie hebben aangetoond, wel gelijkelijk recht op vinderspremie en schadevergoeding hebben, maar niet zonder meer gelijkelijk recht op toekenning van een deel of het geheel van het aangevraagde concessiegebied?

Artikel 11. Ware het niet beter geweest deze bepaling op te nemen als een afzonderlijk lid van artikel 2?

Aldus vastgesteld 11 februari 1966.

NEDERHORST
ROEMERS
BLAISSE
REEHORST
VAN DER PEIJL
VAN DER MEI
ASSMANN
SCHMELZER
VAN SON
JOEKES
OEL
NELISSEN
ROOLVINK
PORTHEINE
BOERSMA.